

OBSAH

Předmluva	13
Úvod do keramiky	15
I. Fysikálně chemické tabulky	17
1. Periodická soustava prvků podle Mendělejeva	18
2. Prvky, atomové váhy, vlastnosti	20
3. Přehled důležitých chemických látek a jejich vlastností	23
A. Krystalová chemie	33
1. Atomové vazby	33
2. Atomové a iontové poloměry prvků	34
3. Koordinační čísla	37
4. Síla vazby	38
5. Napětí par některých kysličníků	38
6. Obsah energie u stabilních fází	39
7. Vlastnosti prvků s hlediska strukturální chemie skla	39
8. Tuhý roztok a isomorfismus	40
9. Polymorfismus	41
10. Tvrdost a štěpnost	42
11. Tepelná vodivost, teplotní roztažnost a bod tání	43
12. Reakce v tuhém stavu	44
B. Mineralogické tabulky	45
1. Základní zákony optické	45
2. Dvojlom světla a světlo polarisované	46
3. Optické rozdělení minerálů	46
4. Mikroskopický rozbor	48
5. Nejdůležitější minerály, jejich optické a fysikální vlastnosti	56
6. Krystalografické soustavy	70
7. Přehled hornin	72
C. Základní keramické minerály	75
1. Kysličník křemičitý, křemen	75
Přeměny křemene	75
Objemové změny při přeměnách křemene	77
Lineární roztažnost modifikací křemene	79
Přeměny křemene při pálení keramických hmot	79
Vlastnosti modifikací křemene	80
Chemické složení křemene	81
2. Kysličník hlinitý	81

3. Křemičitany	82
Struktura křemičitanů	82
Rozdělení křemičitanů podle struktury	84
Vylučování minerálů z magmatu	86
4. Alumosilikáty, křemičitany hlinité	87
5. Jílovinové minerály	89
Rozdělení jílovinových minerálů	89
Nejdůležitější vlastnosti hlavních zástupců jílovinových minerálů	91
Klasifikace jílovinových zemin	93
Vlastnosti zemin	95
6. Živce	107
7. Stavové diagramy	110
 D. Základy fysikálních rozborů	120
1. Termický rozbor	120
2. Vážkový termický rozbor	124
3. Rentgenografický rozbor	126
 II. <i>Technologické tabulky</i>	137
 A. Rozdělení keramiky	139
a) Cihlářské výrobky	140
b) Žárovzdorné výrobky	146
c) Bělnina	158
d) Kamenina	160
e) Porcelán	162
f) Elektrokeramika	163
g) Isolační hmoty	172
h) Zvláštní keramické výrobky	172
 B. Žároměrky	174
 C. Lineární teplotní roztažnost	176
 D. Body tání žárovzdorných prvků a sloučenin	181
 E. Body tání některých minerálů	184
 III. <i>Výpočty technologických zkoušek</i>	187
1. Sítový rozbor	189
2. Plavicí rozbor	195
3. Množství vody potřebné k rozdělení na tvárné těsto	199
4. Stanovení měkkosti tvárného těsta	200
5. Zkouška chování tvárného těsta při sušení	200
6. Stanovení citlivosti k sušení	201
7. Lineární smrštění sušením, smrštění pálením a celkové smrštění	202
8. Velikost plošného smrštění	203
9. Smrštění objemové	204
10. Objem nepáleného tělesa	205
11. Dosmrštování nebo dorůstání žárovzdorných výrobků	206
12. Nasákovost	207
13. Specifická váha	208
14. Objemová váha	209

15. Specifický objem	210
16. Pórovitost zdánlivá	211
17. Pórovitost skutečná	211
18. Stupeň hutnosti	212
19. Stupeň pórovitosti	212
20. Pevnost v tlaku, v tahu za ohybu a v tahu	213
21. Stanovení vaznosti	214
22. Stanovení odleživosti	214
23. Stanovení plastičnosti	215
24. Specifický povrch	216
 IV. Výpočty keramické	219
1. Výpočet chemického složení vzorku po vypálení	221
2. Výpočet racionálního složení při provádění racionálního rozboru	222
3. Výpočet chemického složení ze složení racionálního	223
4. Výpočet racionálního složení ze složení chemického	225
5. Výpočet Segerova vzorce z chemického rozboru	227
6. Výpočet chemického složení ze Segerova vzorce	229
7. Výpočet Segerova vzorce z daného složení hmoty	230
8. Výpočet vsázky ze Segerova vzorce	233
9. Výpočet výtěžku frity	234
10. Výpočet molekulové váhy ze Segerova vzorce	235
11. Stanovení kyselosti hmoty nebo glazury	236
12. Výpočet skládání hmoty	238
13. Oprava na vlhkost suroviny při skládání hmot	239
14. Odměřování složek hmoty, které jsou v břečkovitém stavu	239
15. Výpočet žárovzdornosti z chemického složení	240
16. Použití křížového pravidla	242
17. Použití metabenzenového pravidla	242
 Rejstřík	244